

DOMOVINA

Izide dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrto leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovina“ v Celju.

Državni zbor.

Zbornica poslancev je dovršila v sredo prvo čitanje predloge o davku na žganje in so isto izročili odseku 37 članov.

Prvi je govoril poslanec Eisenkolb in je rekel, da ta predloga ne zadošča za saniranje deželnih financ. Po njegovem mnenju bi morali postaviti vsako leto gotovo svoto v državni proračun. Za leto 1901 n. pr. 20 milijonov kron. Ali v pokritje teh svot ne bi smeli obremenjati revnega prebivalstva, ampak one, ki imajo nad 5000 gl. dohodkov na leto. Razprave so se udeležili še posl. Schücker, Menger ter generalna govornika David Abrahamovič (za) in Italijan Conci (proti). Conci je precej ostro govoril proti vladi, radi nje postopanja s Trentinom ter je izjavil, da Italijani nimajo nobenega zaupanja do sedanje vlade, vsled česar so letos prvokrat, odkar obstoji državni zbor, glasovali proti predlogi o kontingentu novincev in bodo glasovali tudi proti predlogu o žganju.

Iz srca vsem nemškimi državljanom pa je govoril Conci v uvodu svojega govora, ko je rekel: Čeprav se poslužujem nemškega jezika, storim to z izrecnim pridržkom, da ne priznavam s tem nemškemu jeziku značaja državnega jezika ne v parlamentu, ne izven njega.

Po Concijevem govoru je bilo prvo čitanje predloge o investicijah. Prvi je govoril poslanec Formanek in sicer proti. Vlada se ni nikdar pokazala nepristransko, marveč naravnost sovražno češkemu narodu. — Zato jej češki poslanci ne morejo dovoliti tako izdatnega kredita, kakor ga tu zahteva za investicije. Pred zaključkom se je ministrski predsednik odgovarjal na nekatere interpelacije, a je povdarjal, da je predloženih že 500 interpelacij. — Ker pa je treba pred od-

govorom na interpelacije mnogih poizvedovanj, bi poslanci ministru jako olajšali dolžnost hitrega odgovarjanja, ako bi se v predlaganju interpelacij nekoliko omejili.

V začetku se je v četrtek so odgovorili ministri na več interpelacij, med njimi tudi na ono glede disciplinarne postave za učiteljski stan. Nato je interpeliral češki poslanec dr. Ryba predsednika zaradi sprejemanja nenemških interpelacij. Vetter je odgovoril, da ostane pri tem, kar je določil, dokler se vse stranke ne zedinijo za kak drug način. Nemški radikalec Berger je interpeliral predsednika, če hoče pri ministrskem predsedniku in pri naučnem ministru govoriti zaradi propovedi, ki jih ima te dni nek pater v dunajski cerkvi sv. Petra, v katerih napada parlamentarne stranke in prireja v cerkvi celo glasovanja, če se poslušalci z njim strinjajo. Pri tej interpelaciji je prišlo do ostrih preprirov med nemškimi radikali in krščanskimi socialisti.

Zbornica je potem nadaljevala razpravo o investicijskih predlogih; prvi je govoril posl. Sylvester ter povdarjal velik pomen Trsta. Od 483 milijonov, označenih v investicijski predlogi, jih pripade 190 sudetnim, istotako 190 alpskim deželam, med temi pride na Štajarsko 29, na Kranjsko 34, na Koroško 33 milijonov. Govornik razpravlja o važnostih posameznih železniških zvez, in preide potem na vodne ceste, povdarja veliko važnost regulacije rek z ozirom na gospodarstvo. — Za njim govori posl. Kaftan, nato pa železniški minister Wittek; zadnji govori o pomanjkljivosti naših dosedanjih železniških zvez, da smo, kar se tega tiče, mnogo zaostali za drugimi državami in povdarja veliko važnost druge železniške zveze s Trstom. Potem govori o železniški zvezi čez takozv. Wechsel na Štajarskem in pravi, da bode vlada izvršitev te želez-

nice, ki obstoji v raztegnjenju proge od Hartberga do Friedberga, podpirala.

Potem govori o lokalnih železnicah, ki pa tudi še potrebujejo popolnitve. — Nato govori socialni demokrat Ellenbogen in obsoja ostro postopanje postajnih načelnikov, ki so čisto kri- vični napram delavcem. Napada železniško rav- nateljstvo, ker nastavlja premalo uslužbencev, vsled česar se tako pogosto dogajajo razne ne- sreče. — Odgovarja mu Wittek, ki se poteguje za postajne načelnike in odbija predgovornikove napade kot neosnovane. V tej seji je stavil posl. Ploj interpelacijo glede rabe jezika pri davkari- jah po Štajarskem in Koroškem.

Naša monarhija in njeni sovražniki.

Neprijatelji naše monarhije se veselijo ne- zdravih razmer, ki vladajo v avstrijskem parla- mentu, ki je verna slika vseh odnošajev v našem delu monarhije. Zlasti pangermanisti mislijo, da je zdaj prišel njihov čas, in da jim ni drugega potreba, kakor da razširijo svoje kremplje in zgrabijo vsaj severni del naše države. Nek fran- cozki list je prinesel celo vrsto citatov iz nem- ških listov in knjig, iz katerih se vidi, da pan- germanisti mislijo, da ne preteče niti več deset- letje, ko se izpolnijo njihove sanje o velikonem- škem cesarstvu s sedemdeset milijoni prebivalcev. Tako so pangermanisti že določili čas, kedaj se to zgodi, namreč leta 1905; tedaj ima organizem naše države razpasti in severni deli pripasti Nemčiji.

Francozi pripisujejo takšnemu pisanju ve- liko važnost; to se razvidi iz tega, ker njihovi politiki, nacionalni ekonomski opozarjajo na po- trebo, da se tudi s francoske strani vse mogoče

LISTEK.

Svetovna trojad.

Klic* ob začetku novega stoletja.*)

Gen. 9. 27. Dilatet Deus Japhet et
habitabit in tabernaculis
Sem, sitque Chanaan
servus eius.

1. Mojs. 9. 27. Razširjal Bog Jafeta in
prebival bode v šotorih
Semovih, in Kanaan
bodi mu suženj.

1.

Vas kličem, vi blagi rodovi:
Romani, Germani, Slovani!
Vsi Jafet očaka sinovi,
mogočniki zemlje izbrani!
Po rodu in krstu ste brat,
po umu in srcu bogati:
podajte si bratske roké,
vsi bodite eno srce!

2.

Sovraštvo, zavid, se pogrezní,
nasprotja med nami ne bodi!
Enojni vsi v bratski ljubezni,

*) Na izrecno željo g. pisatelja ponatisnili.

ker vsi smo si v bližnjem sorodi.
Vsa krv ta je mešana naša,
to vemo, to nihče ne vpraša —
in sicer nikomur na kvar,
ker milih nebes to je dar.

3.

Med nami nič „moje“, nič „tvoje“,
nič „naše“, nič „vaše“, ne čuj se;
rodov kar je naših na voje,
vzajemno imetje množuj se!
Kar uma je biserov zlatih,
kar srca cvetlic je krilatih:
pošteno nas vseh naj bo last,
enako vsem bodi nam v čast!

4.

Dovolj je na svetu prostora,
vsem zemlje, blagá, je dovolje:
um torej pač zmagati mora,
da vidimo, kar nam je bolje.
Proč z mečem, proč smrtno orodje —
pot kážite boljši nam vodje:
prosveta in svoboda, mir,
blaginje svetovne so vir!

5.

Bog Jafetu dal je vladarstvo,
iz Sema zveličanje izhaja,

Kamitom je kazen suženjstvo,
počasi rešitev jim vstaja —
pa ednega vsi smo Očeta,
to vera veleva nam sveta:
luč nesita Jafet in Sem
Kamitom — nesrečnikom tem!

6.

O géniji vi razsvetljeni,
kar božja vas roka je dala,
voditelji ljudstev iskreni,
to prošnja je moja nemala:
Vsi prapor ljubezni, edinstva,
vsi našega prapor bratinstva
visoko povzdignite gor
vesoljnemu svetu v nazor.

7.

Vsi: Nemci, Slovani, Latinci,
ljubečih se bratov rodovi,
vsi eno smo mi: Jafetinci —
v prosveti si verni drugovi!
In zrló bo mlado stoletje
človeštva edinosti cvetje —
ah, kólik bo složnosti sad,
vsemožna svetovna trojad!

Mihael Lendovšek, župnik,
Makole, Slov. Štajarsko.

pripravi, da se te vsenemške sanje ne uresničijo, ker bi bila potem Nemčija lahko največja nevarnost za Evropo, zlasti za Francijo, Italijo in Rusijo. Francozsko javno mišljenje, ki od nekdanje ni posebno prijazno naši monarhiji, počenja zdaj dajati razne svete avstrijskim narodom, da si omogočijo nekako skupno delovanje in da ne hité sami v pogubo.

Tudi iz Rusije opozarjajo nekateri listi avstrijske narode na nevarnost vsenemštva za obstanek habsburške monarhije. — Kakor se vidi, pazijo tuje države na vso moč na razvoj razmer v naši državi, kar je dokaz, da se naša politika vedno bolj zapleta, da vedno rastejo nasprotja, katerim ne vé nikdo konca ni kraja. — Nemški levičarji so se v državnem zboru veselili češke obstrukcije, ker so vedeli, da bodo Čehi škodovali s tem tudi sami sebi, ko so pa zdaj nenadoma Čehi sklenili kompromis z vlado, so se levičarji vznemirili. Oni vedo, da je redno delovanje parlamenta v kvar vsenemškim težnjam; red in delo v parlamentu bodeta ukrepila državo, do enakopravnosti vseh narodov pa mora priti prej ali pozneje. Koliko so nam že škodovali nezdrave razmere v parlamentu in medsebojni prepiri narodov, se posname lahko iz tega, koliko bolj so napredovale tuje velesile v primeri z Avstrijo. Pri nas vlada že od leta 1866 mir, med tem ko so vse druge države imele med tem časom vojsko; kako silen bi bil lahko napredek na gospodarskem in industrijskem polju, da imamo normalne razmere v naši notranji politiki! A narodnostni prepiri divjajo pri nas in razjedajo državni organizem, odkar imamo sedanjo ustavo, notranje krize vznemirjajo prebivalstvo in ovirajo plodonosno delo. — Zato je skrajni čas, da se temu opomore, zakaj posledice postajajo od dne do dne resnejše, in četudi ne pride še tako kmalu do delitve Avstrije, so drugi vzroki, ki zahtevajo zdrave politike. Vsenemška pohlepnost se pač ne uresniči; zakaj v slučaju sile nam pomorejo tuje države, v katerih interesu je, da ostane naša monarhija nedotaknjena. Zato smo lahko, kar se tega tiče, brez skrbi. Čas pa je, da se obrne vso pozornost na zboljšanje narodno gospodarskih, trgovskih in industrijskih razmer.

Celjske in štajarske novice.

(Poslanec dr. Ploj) razvija v državnem zboru in odsekih živahno delavnost. V vinarskem odseku je govoril proti vinski klavzuli ter zahteval, da se dajo slovenskim vinogradnikom podpore v denarju in trsu. Nadalje je posredoval pri poljedelskem ministru zaradi regulacije Pesnice.

(Veliki koncert) vrši se v prid podpornemu zakladu društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v nedeljo, dne 24. sušca t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Pri koncertu sodelujejo iz prijaznosti kot gosta baritonist gosp. dr. Bela Suhec in virtuos na gosli g. Beno Serajnik; nadalje „Celjsko pevsko društvo“ in tamburaški zbor „Celjskega Sokola.“ Spored prinesemo prihodnjic.

(Slovenski klepar.) V Celju se je naselil slovenski klepar Vencel Kobau iz Idrije, kateri se je izučil svoje obrti in bil mnogo let v Ljubljani. Isti ima svojo delavnico v Novi ulici št. 11. Gosp. Vencel Kobau je spreten delavec ter se bode trudil, da bode za primerno ceno dobro delal. Isti se torej najtopleje priporoča. Naselitev g. Vencelna Kobau v Celju pozdravljamo zaradi tega z veseljem, ker so dosedanje kleparji sami veliki Nemci in ki so zadnjič vsi volili Pommerja.

(G. dr. Karol Grossmann) vpisan je v odvetniško listo kot odvetnik v Ljutomeru.

(Slivnica pri Celju.) Osrednje avstr. čebelarско društvo s sedežem na Dunaju, imenovalo je g. Tomaža Kurbusa, nadučitelja v Slivnici pri Celju, potovalnim učiteljem čebeloreje za Sp. Štajar. Ker pa obiskuje ta le podružnice omenjene centrale, vabimo one gg., kateri se zanimajo, da se čebeloreja pri nas pospe do višje stopinje, da se kmetu odpre ta denarni vir in da ne zazduje v tej toliko važni panogi kmetijstva, da snujejo podružnice omenjene centrale. Ta skrbi za potovalnega učitelja svojim podružnicam, posreduje pri nakupu in prodaji medu in čebelar

skega orodja in podari vsakej podružnici kupnico v vrednosti 10—20 kron. Uboje podružnic dobé tudi nekaj čebelarskega orodja. Podružnic se lahko osvoji že z 10 udi. Ker udnina ne znaša več nego 2 K na leto, ker imajo nemškega jezika zmožni udi najboljši avstrijski čebelarji. Čebelarski list „Bienen Vater“ na razpolago in če se za ostale ude podružnice naroči nekaj komadov „Slov. čebelarja“, bil bi napredek čebeloreje na Spod. Štajarju zagotovljen. Z natančnejši pojasnili vstrega imenovani potovalni učitelj in „Centralverein für Bienenzucht in Oesterreich“, Wien I. Schaufelgasse 6.

(Ptujski okraj.) Tajno, a uradno dognano je, da pride nadzorni Ranner v Gradec, na njegovo mesto pa nadzornik Dreflak. To bo veseli dan za večino, ne pa za kolega, kateri si že dolgo časa zamaži pot, ki pelje na prestol nadzornikov. Kaj ne, mastna služba, za katero si, dragi kolega, daroval vse svoje moči, celó kolegijalnost in zgubil vsako spoštovanje in zaupanje od strani kolegov in tudi drugih treznomislih merodajnih oseb, je zopet splavala po vodi, naše najsrčnejše sožalje! Bodi potolažen, pomilovanja vredni! Nehvaležnost je plačilo sveta. Mogoče, da bodeš v bodoče pametnejši in previdnejši ter ne boš tako redno in vztrajno snažil znane „kljuke“ kajti to je zeló nevhvaležno in ugledu jako škodljivo delo. Dragi, ali nisi pri snajenju različnih „kljuk“ našel nekega skrivnega zapaha, katerega gospod nadzornik rabi pri oddaji mastnih služb, ako je treba zapostaviti nevarnega neljubljenca? (N. N. bekommt diesen Posten nicht, dem habe ich schon den Riegel vorgeschoben.) Ptujski „rigl“ se baje najbolj sveti.

(Pri Sv. Trojici v Slov. goricah) so dobili zdravnika, trdega Nemca iz Gradca, katerega bi trojiški nemškutarji radi vrinili občinam za okroglega zdravnika. Ker imajo ondotni Slovenci tudi pri Sv. Lenartu Nemca za okrog. zdravnika, je ljudstvo res pomilovanja vredno, ki niti za denar ne more dobiti zdravnika, kateri bi bolnika razumel.

(Rudečkast sneg) padal je tudi v Pohorju za Dravo, ter ga je po nekod vrglo par centimetrov visoko.

(Poziv slovenskim učiteljem.) Na ednorazrednici v Pernicah, pošta Muta, je v II. plačilni razred uvrščeno mesto učitelja in šolskega vodje razpisano do 1. aprila. Prošnje se vložijo pri krajnem šolskem svetu. Prosilci morajo biti v slovenščini izprašani. Kolike važnosti je ta na skrajni slovenski meji ležeča šola za slovenski narod, razvidi se že iz tega, da je marenberški okrajni šolski svet to službo samooblastno razpisal in v tem razpisu pozabil (!?) omeniti, da morajo biti prosilci večji slovenščine. Slovenski gg. učitelji se zato pozivljajo najprijazneje, da se oglašé za to službo, sosebno, ker so Pernice prijazen kraj in so vse tukajšnje razmere učiteljem jako ugodne.

(Kako občina spoštuje časnika.) Po „Slov. Gospodarju“ posnamemo, da je občina Šlosberg pri Lučanah imenovala svojim častnim občanom urednika „Südt. Presse“, g. F. Šegula.

(Obdolžen roparstva.) Mladoletni Jožef Razlag od Male Nedelje bil je pretečeni teden pred mariborskimi porotniki, ker ga je nek Verzel obdolžil, da ga je v pijanosti oropal. Pred sodiščem pa se je izkazala obdolženčeva nedolžnost, ker je sam obdolžitelj izjavil: „Eden vrag mi je denar vkra, ki je z menoj ša.“ Razlag je bil ednoglasno oproščen.

(„Slov. Gospodar“ pred porotniki.) Pretečene sredo so sodili mariborski porotniki — od 36 izrebranih porotnikov sta bila samo dva Slovence — bivšega odgovornega urednika „Slov. Gospodarja“ Avg. Janša. Tožilo je državno pravništvo zaradi razžaljenja ptujskih Nemcev. Glavni povod je dala notica, češ, da so najbrže ptujski Nemci zažgali Gregorečevo hišo v Grajeni v predvečer pred napovedano Slomšekovo slavnostjo. Pa tudi članke, ki so svarili slovenske kmete pred ptujskimi trgovci, je drž. pravništvo obtožilo. Značilna je izjava drž. pravdnika, češ, da ni konfiskoval lista, ker je vedno mislil, da se spreobrne. Porotniki so stavljena vprašanja ednoglasno potrdili, a Janša je bil obsojen na 14dnevni poostreni zapor.

(Za most čez Dravo v Mariboru), katerega je zahteval posl. Robič v posebni interpelaciji, se izdeluje splošni načrt ter bo kmalu vlada določila natančen stroškovnik. Tako je odgovoril na interpelacijo ministrski predsednik.

(Umrli je) v Gradcu gospa Jospina Lavrančič, rojena Dekleva, iz znane narodne rodbine. (Izvanakad. podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu) je v glavni seji zborovanja dne 14. t. m. izvolila v načelnštvo: Prvomestnikom: g. dr. Žižek France, njega namestnikom France Hrašovec, zapisnikarjem Ljupša Matija, njega namestn. dr. Sernec Ivan, njega namestn. Šterle Ivan. — Družbenikov je bilo 199 in denarna vsota za l. 1900 575 K 20 vin. izkazanih. Dosedajni blagajnik France Hrašovec, je vsled svoje visoke starosti po 10letnem uspešnem blagajničarstvu mesto blagajnika odklonil. Glavna družba ga je imenovala za njega narodno požrtvovalnost častnim udom, podružnica pa namestnikom-prvomestnika. Obljubil je, da bode vse svoje delovanje obrnil na korist in na srečo svojega zapuščenega naroda, dokler bo v njegovih žilah tekla zadnja kaplja krvi. — Bog ohrani narodu požrtvovalnega rodoljuba.

(Vinski sejmi v Gradcu.) Dne 11. aprila t. l. začnejo se v Gradcu takozvani vinski sejmi, ki so ob enem izložba vin. Kdor ima dovolj dobrega vina, najde na teh sejmih najbolj zanesljivo odjemalce.

(Smodnišnica zletela v zrak.) V Rudersdorfu pri Gradcu se je unel dne 15. t. m. smodnik v ondotni smodnišnici ter jo raznesel. Eksplozija je bila tako silovita, da so popokale šipe v Liebenau in celo v graškem predmestu. Ponesrečil ni nihče.

Druge slovenske novice.

(Odvetniška zbornica) kranjska je imela v soboto občni zbor, na katerem je bil mestu rajnega dr. Moscheta izvoljen gosp. dr. D. Majaron predsednikom.

(Osebnosti.) G. Hinko Rebolj, asistent c. kr. drž. železnic je iz Kamnika premeščen v Kranj. — Polkovnik 57. pešpolka J. Dolešal je dobil plemstvo. — Poštoma asistentoma sta imenovana za Ljubljano poštna praktikanta Albin Železnik in B. Šorli.

(„Slovensko planinsko društvo.“) Občni zbor „Slovenskega planinskega društva“ se je vršil dne 15. t. m. v Ljubljani v „Narodnem domu“. Tajnik g. Hauptmann je poročal o društvenem delovanju: Društvo ima 1333 članov, 17 koč in zavetišč in zaznamovalo je nebroj potov; lansko leto je kupilo svet na Golici za stavbo nove kočice. Vse podružnice so lepo napredovale, v prvi vrsti češka, ki je zgradila lansko leto krasno kočico na Ravneh pod Grinovicem. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da znaša društveno premoženje že čez 62 000 K.

(Gibanje prebivalstva na Kranjskem.) Na Kranjskem bilo je v pretečenem letu rojenih 18.315 otrok, umrlo pa je 12.514 oseb in se je torej prebivalstvo pomnožilo za 5801 osebo. Med umrlimi bilo je 2334 oseb, ki so bile čez 70 let stare. Ponesrečilo je 193 oseb in sicer je 54 oseb utonilo, 26 oseb je umrlo vsled opeklin, devet jih je bilo povoženih, devet jih je ponesrečilo pri podiranju dreves, sedem jih je bilo na železnici povoženih, šest se jih je zadušilo, tri pa je strela ubila. Samomorov je bilo 35, ubojev devet, detomorov sedem in eden umor; edna oseba je bila obešena. — Porok je bilo 3312.

(Deželna užitnina na Kranjskem) je prinesla leta 1899 deželi 868.86 K za 16.444 hl čistega alkohola. Da imajo v drugih deželah privatni zakupniki lep dobiček, dokaz je Goriška, kjer se je razpečalo isto leto 3320 hl alkohola, a dežela je dobila daca samo 43.610 K.

(V Ameriko) se je odpeljalo v petek po noči z ljubljanskega kolodvora 162 ljudi. Policija je zajela več fantov, ki so še podvrženi vojaški dolžnosti, in ki so hoteli pobegniti v Ameriko.

(„Prešernov sonetni venec“) je preložil na nemški jezik profesor Anton Funtek in ga obelodanil v „Laibacher Zeitung“.

(Jubilejno ubožnico) v Vodmatu pri Ljubljani bodo slovesno otvorili jeseni. V ubožnici bode prostora za 100 oseb.

(Obesil se je) M. Brence, posestnik v Doleh. Bil je velik skopuh in jako neusmiljen z ženo, katero je še malo pred smrtjo težko ranil na glavi s sekuro. Zadnji čas je bil zmešan.

(Šest tednov pod snegom) je ležal posestnik Fr. Erjavec iz Dolenjskega, o katerem smo svoj čas poročali, da ga pogrešajo. Šel je v Grosuplje po zdravil za svojega bolnega očeta, in nazaj grede obležal v snegu. Sedaj so ga našli po naključju v gozdu; zapustil je vdovo s šestimi otroci.

(Nov list „Jednakopravnost“) je začelo izdajati politično društvo „Jednakopravnost“ v Idriji; list se tiska v „Goriški tiskarni“. Deloval bo „za narodni, stanovski, gmetni in duševni napredek zlasti delavskega in kmečkega stanu“.

(Imenovan) je tajnikom deželnega odbora goriškega g. dr. Petterin, bivši davčni nadzornik.

(Koroške novice.) Pri Metlovem je dne 3. marca vlak povozil 71letno Marijo Vavti iz Blata. — V Sibendingu blizu Volsberga je dne 28. febr. prišel posestnik P. Valant tako nesrečno pod voz, ki je bil naložen s hlodi, da je na mestu mrtev obležal. — V Kütwegu v Zilski dolini je 1. t. m. v kleti zgorela neka mlada kmetica. Nesla je goreče ogelje v klet, da bi jo ogrela. Bržkone so jo omamili plini, da je nazavestna padla na ogelje in zgorela. — Celovška realka je dne 3. t. m. obhajala 50letnico svojega obstanka.

(Ljudsko štetje na Koroškem.) Vseh prebivalcev šteje Celovec 24566, med njimi 2876 vojakov (brez teh torej 21690.) Leta 1890. je bilo 17690 prebivalcev. Hiš je v Celovcu 1125, a l. 1890 870, sedaj torej 255 več. Slovencev so našli samo 492, dočim jih je bilo l. 1890 še 723. Beljak šteje z vojniki vred 9712 prebivalcev (brez vojakov 8861). Slovencev so našli samo še 91, dočim jih je bilo l. 1890. še 219. Koliko so jih neki pohrustali v čast in slavo „nemškega“ imena? — V Kotmarivasi so našli 1407 prebivalcev, 125 več kakor l. 1890, ter 1006 Slovencev, a 401 Nemcev, — a to v čisto slovenski občini. L. 1890 so našli samo 113 „Nemcev“.

(Srečna tržaška okolica.) katero po zaslugi slayne vlade zastopa na Dunaju Leopold Mauroner, bivši Garibaldinec in lastnik znane sramotne hiše v starem mestu tržaškem! K tem „lepim“ lastnostim pride, kakor vse kaže, še nekaj. Mladoletna sorodnica si je „kupila“ leta ter mu je izročila kot polnoletna vse svoje premoženje (53000 gld.) proti vknjižbi na Mauronerjeve ne premoženje, ki ne presegajo baje niti 20000 gld. Mauronerju je pomagal delati „kšeft“ znani žid dr. Venezian, duša tržaškega magistrata. Res lepe može pošilja Trst v avstrijski parlament!

(Za ceste in mostove na Goriškem) nahaja se v državnem proračunu kot državni pri spevki 456400 kron. Deloma so to novo dovo ljeni prispevki, deloma pa tekoči obroki.

(Zabodel je) v Gabrijah na Goriškem nekdo N. Toroša iz Boršta. Sumijo, da ga je J. Šfiligaj in so ga zato odpeljali v zapor.

(Umrli je) v Voloskem dr. Karol Dukid, 85-letni zdravnik.

(V toliminskem okrajnem glavarstvu) se potepa toliko cigánov, kakor da bi bila tam njihova domovina. Seveda se rodijo tudi ciganski otroci, ki imajo na veliko preglavico občinam tam svojo domovinsko pravico. Domačini trpijo mnogo v sled ciganskega tatinstva. Oblasti menda premalo pazijo.

Dopisi.

Iz gornjeradgonskega okraja. Res, ljudsko štetje je izdalo marsikatero skrivnost, kar se tiče občnega mnjenja.

Gotovo je vsakemu znano, da je ljudstvo pri Kapeli edino le slovensko. Pravi občevalni jezik je torej gotovo le slovenski. Toda kapelska trgovca (gostilničar) sta prava Slovenca, a zapisala sta si občevalni jezik „nemški.“ S kom neki občujeta nemško? Ali so njuni odjemalci Nemci? Nikakor ne, tu so samo pravi slovenski kmetje, pravi slovenski viničarji. Ali ni morebiti Kapela pravi zemeljski slovenski raj, ali se morebiti mladina ne uči v šoli v pravem, ljudskem, materinem — slovenskem jeziku? Kje sta ta dva pobrala občevalni jezik nemški, res

ne vem. Ali ju morebiti radgonski Nemci tako podpirajo, morebiti še celo zastojajo? Ali ne živita od pravih slovenskih kmetov in slovenskih viničarjev?

Drugi ima neki z zunanji trgovci kupčijo z različnimi pridelki, jeseni razpečati nekaj blaga v nemške dežele. Morebiti je vzeti oni jezenski jezik, ker gotovo mu je ostalo do štetja nekaj nemških besed od onega jezenskega, nemškega dopisovanja. S kom pa je imel pri tej kupčiji največ opraviti? Gotovo s tistimi, od katerih je blago prejemal, torej največ s slovenskimi kmeti in viničarji; s temi pa je občeval le slovensko. Drugega ju torej do tega ni prignalo, kakor sram ju je občevali slovensko ter misliti, da sta na višji stopnji omike, ako govorita v oni blaženi nemščini.

Čudno se mi pa vendar zdi, da duhovščina in učiteljstvo, kateri sta pravi slovenski, občujeta s temi narodnimi zatajevalci itd. kratko s temi narodnimi odpadniki. Omenjeno bodi še, da oba podpirata izmed slovenskih časnikov edino le „Stajerca“.

Ker imam še nekaj časa, pa pogledimo še nekoliko v Gornjo Radgono. Kaj pa tam? Tu vidiš tudi nearečno mučilnico blage slovenščine.

Ako prideš iz Radgone po mostu čez Muro na Gornji Greš, takoj na desnem oglu se ti zablišči nova, bledezelena tabla, katere barva te že nekako miče, da bi prečital, kar ti pravi. Z debelimi črkami stoji: „Tukaj se prodaja Cuker, Kafe, čaj, vse sorte papirja, reis, the, vse sorte drobnih reči“ itd. itd. Ko bi se to godilo v 16. ali v 17. stoletju, bi se nihče ne čudil, če se pa v 20. stoletju še tako piše, to je že brezmejno. Če oni slovenski trgovec ni znal boljše napraviti, bi lahko drugega prosil, da bi mu sestavil, saj je vendar v Gornji Radgoni nekaj inteligentnih Slovencev.

Tako se godi z ubogo slovenščino po naših krajih, ter se poslužujejo nemških besed, ko imamo vendar slovenske izraze za to. Ni čuda torej, ako nam nestrpni Nemci očitajo, da potrebujemo njihovega jezika, ter da imamo polovico njihovih besed, naposled celo, da bi brez njih ne mogli živeti.

Politični pregled.

(K položaju.) Razprava glede investicijske predloge se je v državnozborni seji v petek zaključila. Prihodnja seja je v sredo popoldne. Na dnevnem redu so predlogi glede podpor po ujmah in potresih poškodovanim krajem, poročilo preračunskega odseka glede odprave mitnic, poročilo davčnega odseka o premembah rentnega davka, prvo čitanje državnega proračuna. V bodoči seji pride na vrsto tudi nujni predlog poslanca Hrubičja glede ljudskega štetja. Pred Veliko nočjo bode samo par sej še, potem so počitnice, ki bodo menda trajale do 18. aprila. Spomladno zasedanje bode trajalo do konca maja in potem se skličejo deželni zbori.

(Preosnova tiskovnega zakona.) V ministertvu se izdeluje nov načrt zakona, s katerim se premeni sedaj veljavni tiskovni zakon. Važna prememba bo v tem, da se nekatere tiskovne pravde odtegnejo porotnim sodiščem in bodo o njih sodili senati, tako posebno tožbe radi žaljenja časti in žaljenja veličanstva. Dovolji se menda tudi slobodna kolportaza, ali vendar ne splošna.

(Lueger, dunajski župan) je odpustil iz mestne službe vse tistečasne uradnike, ki so pri ljudskem štetju vpisali kak slovanski jezik kot svoj občevalni jezik. To je torej tako slavljena krščansko-socialna ljubezen do bližnjega!

(Kanalski načrti.) Kakor se v Nemčiji delajo velikanski načrti, ki naj omogočijo velikim ladjam pluti po rekah v celini in iz reke v reko, tako se je tudi v Avstriji začela odločna akcija za kopanje kanalov ali vodnih cest. Avstrija je doslej daleč zaostala v tem oziru. Na sto kilometrov pride plovni voda na Nizozemskem 145, v Belgiji 75, na Francozskem 23, na Angleškem 1, na Nemškem 19, v Švediji 15, v Italiji 09, v Avstriji pa le 08 km. Zato ni neopravičeno, da se Avstrija poteguje za nova plovna pota, ker železnice same ne zadoščajo vsem prometnim zahtevam. Kanali, katere nameravajo kopati so: Donava-Odra, Donava-Vita-

Labava, Odra-Visla, San-Dunješt, zveza donavlabškega kanala z Labo od Prerova do Pardubic. Izvršitev teh načrtov bi stala 600—700 mil. K. To je pa jako velika svota za revno Avstrijo; vrhu tega pa bi naše južne dežele od vseh teh prekopov ne imele korist, ampak le Češka, Moravia, Galicija in Zgornja in Spodnja Avstrija.

(Volilni proglas ogrske neodvisne stranke.) Proglas ogrske neodvisne stranke za prihodnje državnozbornske volitve je izdan v obliki javnega pisma predsednika stranke Franja Košuta. Košut pozivlje v njem vso ogrsko prebivalstvo, da se zbere okrog zastave neodvisnosti. — Stranka hoče samostojno ogrsko vojsko z ogrskim jezikom, samostalno vnanje zastopanje, samostalno carinsko področje in v zvezi s tem samostalno sklepanje trgovskih in carinskih ugovorov z drugimi državami, — v obče pa stranka noče carinskega boja z Avstrijo. Dosedanja skupnost interesov naj se ohrani tudi v bodoče. A Ogrska ne sme trpeti, da bi bila še nadalje nekaka kolonija Avstrije, in jej ne sme brániti, da si ustvari samostalno industrijo. V proglasu se zahteva tudi občno volilno pravico in tajno glasovanje.

(Nemško-ruski trgovski odnošaji) se razpravljajo v ruskem časopisu jako živahno. „Novost“ brani pred carinsko vojsko. Rusija si po mnenju tega lista še ni toliko opomogla od velikih stroškov, ki so jih prizadejale homatije na vztoku, da bi mogla začeti carinsko vojsko z Nemčijo. Dosedanja trgovska pogodba je sicer bila mnogo ugodnejša za Nemčijo kakor za Rusijo, z je vendar rusko trgovino branila pred nemško samovoljnostjo. Če se pa sedaj začne carinski boj, trpela bi ruska trgovina mnogo milijonov škode. V interesu obeh držav, zlasti konsumentov, ki tvorijo 9 desetih celega prebivalstva, je, da se obnovi trgovska pogodba. S takimi izjavami pritiska časopisje na trgovinskega ministra Witteja, ki hoče prisiliti Nemčijo, da sklene z Rusijo ugodnejšo pogodbo.

(Dijaški nemiri na Ruskem.) Atentat na ruskega naučnega ministra, ki je v petek umrl, se sedaj splošno spravlja v zvezo z zaroto, ki je po Rusiji daleč razširjena in ima svoja središča baje v Kijevu in Odesi. Naučni minister Bogoljupov je bil, ki je svetoval, naj se 300 vseučiliščnikov vsled nemirov vtakne v vojaške suknje. Nemiri med vojaštvom so se zadnji čas ponovili. Varnost carske rodbine pri vednem hujkanju radikalcev ni posebno velika, zato se je carska rodbina preselila vkljub snegu v Carskoje selo, kjer se čuti car bolj varnega.

(Razmere na Kitajskem.) Ruski poslanik se je menda po naročilu iz Petrograda odločno uprl, da bi se s kaznimi kitajskih dostojanstvenikov še nadaljevalo, naj bi bili tudi krivi. S tem hoče Rusija pridobiti Kitajsko, da podpiše mandžursko pogodbo, s katero dobi Rusija moč čez ves kitajski sever. S tem nastopom Rusije je oficijelno porušena edinost poslanikov. Na Kitajskem ozemlju stoji sedaj nad 100.000 ruskih čet, in v Petrogradu so se odločili, to število še pomnožiti in storiti vse, da se tudi Japonski prežene vse veselje, Rusijo ovirati pri njenem započetem delu. Rusija zahteva podpis Kitajske na pogodbo o Mandžuriji v 14 dneh. V Schanghaiju se je vršil sestanek Kitajcev, ki so poslali na cesarja petico, v kateri povdarjajo, da bi se s podpisom mandžurske pogodbe razdelila Kitajska. Japonska je naznanila, da hoče iste pravice kot Rusija v Mandžuriji, v provinci peki-jenski. V lanskim nemirih na Kitajskem je bilo umorjenih 30.000 kitajskih kristjanov.

(Vojna v Afriki.) Čim bolj gineva za Anglijo nada, da bi vojno v južni Afriki zvršila s takim uspehom, kakor so si ga mislili borzjanci angleški, ki so izzvali ta roparski poskus, tem bolje prodira v svet resnica, iz katere je razvidno, kako frivolno in brezvestno je bila izzvana ta vojna. Za sedaj ustajajo v angleških vrstah samih močje, ki svare Anglijo, naj na časten način stori konec temu sramotnemu klanju. Tako je te dni dospel v London dose-danji finančni minister v Kapetadt, Merriman, kjer hoče posredovati, da Anglija sklene mir z južnoafriškimi republikama. Isti je pripovedoval členom gospodarske zbornice, da sta v Kapski koloniji vsaj dva tretjini Holandcev, napolnjeni z

divjo jezo proti Angležem. Ti prebivalci so zmagovestni in vernijejo v maščevanje v nedoljni bodočnosti. V tej vojni so se vršila neopisna grozodejstva. Sovražstvo se je ukoreninilo globoko in donese Angliji gotovo trpkoga sadu. Planete je ogorčenje zlasti radi krutega postopanja z židami in otroci. Prebivalstvo na Kapu je tesno zvezano s soplemenjaki v republikah in občuti najgloblje te angleške grozovitosti. Veliko ogorčenje povzroča tudi dejstvo, da so angleške oblasti v državi Oranje dale uradno mesto nekemu — morilcu. Angleške oblasti delajo sploh s čudnim orodjem. Nadalje pripoveduje Merrimann, da je ves severni Transvaal še v rokah afriških braniteljev dežele. Taka je torej resnica, ki jo pripoveduje — Anglež odličnjak. In skrb za interes Anglije ga je privedla v London govorit jim resnice in jih svariti, naj zaustavijo, kar so zapričeli v grešni požrešnosti. Chamberlain se na deja, da bo zdaj vojska kmalu končana; Anglija pošlje tja 10.000 svojih najboljših mož, da se ondi naselijo trajno, istotako pošljejo ženske. Med Kitchenierjem in Botho se pogajanja nadaljujejo; pogoji so: Splošno pomilosočenje, iz katerega tudi Steyn in Dewet nista izključena, omejena avtonomija obeh osvojenih republik, civilna vlada guvernerja Milnerja, kateremu se prideli svet iz najuglednejših Burov. Listi trdijo, da se je premirje že menda sklenilo, ker ni nikakih poročil več o bitkah. Sešla sta se tudi Dewet in Botha, da se pomenita, kaj jima je storiti. Kuga v Kapstadtu se vedno bolj širi.

Razne stvari.

(Češka) ima po najnovejšem ljudskem štetju 6.277.245 prebivalcev, leta 1890 jih je imela 5.809.407.

(Kmetije na Ogrskem) propadajo, da je groza. Od leta 1894 do 1899 je prišlo 101.848 kmetij na boben. Leta 1891 je znašala vrednost zarubljenih in prodanih kmetij 24.562.000 kron, leta 1898 celo že 38.675.000 kron. Pa pravijo da je treba v interesu kmetov ohraniti sedanji družabni red!

(Sto zibelk) je naročila italijanska kraljica Helena, ki pričakuje veselega dogodka. Zibelke s krasno opravo bo darovala 100 revnim laškim materam, ki bodo isti dan povile, kakor ona.

(Velika stavka delavcev) je v Marsellu na Francoskem. Nedavno so se zaprle vse od dotne tovarne mila, ker delavci nočejo priti na delo. Tudi kemične tovarne bodo ustavile svoje delovanje.

(Posledica kuge v Indiji.) Bombay ima le še 770.000 prebivalcev, t. j. 50.000 duš manj kot pred 10 leti. V Mahikanthi pa je 220.000, v Bijapore 61.000 in v Pooni 74.000 manj duš kot pred 10 leti.

(Amerikanska podjetnost.) Poročali smo o požaru v ameriškem mestu Galvestonu, pri katerem se je ponesrečilo 3200 ljudi ter bilo 4000 hiš žrtev plamena. Katastrofa je bila toliko, da je guverner svetoval prebivalcem, preseliti se v druge kraje, ker je Galveston že trikrat zadela ednaka neugoda. Toda Amerikanci so pogumni. Po velikanski nesreči prebivalci Galvestona niso popolnoma obupali, in danes po preteku pol leta stoji postavljenih že 1100 ponosnih poslopj. Prekrasno so regulirane ceste.



Lastnina in tisk D. Hribar-ja v Celju.

Loterijske številke.

Gradec dne 16. marca 1901. 39. 07. 37. 45. 60
Dunaj 39. 07. 37. 45. 60

VABILO

IV. REDNI ZBOR

posojilnice v Trbovljah

dne 28. marca t. l., ob 2 uri popoldan
v uradni pisarni

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Sklepanje o porabi letnega dobička.
4. Volitev načelnika in nadzornštva.
5. Predlogi.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

(113) 1

Izjava.

Jaz podpisani Karl Valentinič, posestnik v Sloncah, občina Teharje, obžalujem: da sem g. Jožela Šušteriča na dan 14. marca 1901 v njegovi gostilni javno razžalil ter ga prosim odpuščanja.

Karl Valentinič.

(112) 1

Vabilo

na

redni občni zbor

Posojilnice v Gornjemgradu

ki se bode vršil

v soboto, dne 30. marca t. l., ob 2. uri pop.
v uradni

s sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje računa za leto 1900.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev načelnika in nadzornštva.
4. Predlogi.

Ako bi bil ta občni zbor neoklepen, želi se eno uro pozneje po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki je sklepen pri vsakem številu navzočih zadrugarjev.

Načelnstvo.

Istrski teran.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje, nego nastopi vročina prodati. P. n. g. trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni i (110) 6-1 nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga

Pulj (Pola, — Istra)

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, ki ima veselje do trgovine, sprejme v uk
Anton Umek, trgovec v Brežicah

Na debelo. * Na drobno.



Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamoreznice najboljših sestavov in sesalke za gnojnice.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejša do najfinejše izpeljave.

Gg poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

(2)

Zaloga kotlov za žganje kuhati.

* Staremu občinstvu vabim najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

Lepe, suhe

(108) 4-2

OREHE

odda v vsaki množini in po zelo nizki ceni
Norbert Zanier v Št. Pavlu pri Preboldu.

Naznanjam svojim častitim odjemalcem
da imam **naprodaj** lastno

sicilijsko

vino v steklenicah

belo in rdeče v zalogi v Kolodvorski ulici št. 5.

Jožef Greco.

(105) 4-2

Želim kupiti

(104) 3-2

700 hrastovih pragov

(švelerjev)

za južno železnico in plačam vsakega po glid. 1.55.
Naslov pove upravnistva „Domovine“.

(112) 12-3

Brzjav.

Kdor želi imeti dobre in solidne žaluzije in rolete, naj se obrne na prvo hrvaško tvornico žaluzij, rolet, lesenih in železnih kapaca i kartonaž G. SKRBIC, Zagreb, Meduličeva ul. 16.

Svoji k svojim!

ANTON KOLENC

trgovec v Celju

v „Narodnem domu“ in „ri kroni“

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega

špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Naznanjam, da kupujem tudi letos, kakor vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in koreninice lepo v senci posušene, da lepo zeleno barvo obdrže, po najvišjih cenah. Kakor: bezgovo gobo, kamilice, tisočrože, malisno šuplo, lipovo cvetje, sploh vse rastline, cvetke in koreninice; tudi kupim vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, konoplje, laneno seme in ržene rožičke. Ob času vsako sadje, vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretin. Kupim tudi suhe gobe, orehe, češnje, hruške, itd., vse po najvišjih cenah.

Nadalje kupujem

predivo, jabolka

fižol, vsake vrste laneno seme itd., itd.

Svoji k svojim!

Postrežba točna. * Cene nizke.